

Den 16. december 2002 afgav jeg en endelig rapport vedrørende min opfølgingsinspektion den 24. september 2002 af Arresthuset i Vordingborg. I rapporten anmodede jeg om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 19. marts 2003 med bilag fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, herunder en udtalelse af 8. januar 2003 med bilag fra arrestinspektøren. Direktoratet gengiver og kommenterer i sin udtalelse det som arresthuset har anført.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.2. Fritid

Ugen før inspektionen havde arresthuset været til møde i direktoratet og havde fået en ekstrabevilling i år 2002 på 60.000 kr. som skulle indgå i arresthusets samlede budget. Arresthuset oplyste under inspektionen at det som følge heraf nu var muligt for arresthuset at købe en ny kondicykel. Jeg gik på denne baggrund ud fra at der var købt en ny kondicykel, men bad arresthuset om at oplyse om denne antagelse var korrekt. Jeg bad endvidere arresthuset om at oplyse hvad ekstrabevillingen fra direktoratet i øvrigt var blevet eller ville blive brugt til, herunder resultatet af overvejelserne om et bordtennisbord til gården.

Arresthuset har oplyst at arresthuset den 25. september 2002 (dvs. dagen efter opfølgingsinspektionen) købte en kondicykel, men at en del af denne allerede nogle dage efter blev ødelagt. Arresthuset havde bestilt en ny reservedel. Arresthuset har tillige indkøbt to kortspil og

to yatzyspil. Derudover råder arresthuset over to bobspil som de indsatte ifølge arresthuset ikke hidtil har ønsket at benytte.

Arresthuset har desuden oplyst at ekstrabevillingen på 60.000 kr. ikke er en særbevilling til forbedringer for de indsatte på fritidsområdet, men en forhøjelse af arresthusets samlede bevilling for 2002 som skulle indgå i den samlede drift.

For så vidt angår indkøb af bordtennisbord har arresthuset oplyst at arresthuset ikke på nuværende tidspunkt kan afsætte midler til dette.

Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste. Selv om arresthuset ikke har svaret på min anmodning om oplysning om hvad ekstrabevillingen i øvrigt er blevet brugt til, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold. Det bemærkes at jeg ved min anmodning var opmærksom på at der ikke var tale om en særbevilling til brug for fritidsområdet, men at den skulle indgå i arresthusets samlede drift, jf. s. 6 øverst i den endelige rapport. Min anmodning om oplysninger om anvendelsen var motiveret i et ønske om at modtage oplysninger om hvorvidt der var brugt af ekstrabevillingen til forbedringer på fritidsområdet ud over indkøbet af en ny kondicykel. Jeg må forstå at det ikke er tilfældet (bortset fra kortspil og yatzy).

Bl.a. på denne baggrund beder jeg arresthuset om en udtalelse vedrørende talsmandens ønske om indkøb af et fodboldspil som de indsatte kan låne og benytte på cellen, og om opsætning af et basketballnet (til bløde bolde) i gården.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om resultatet af arresthusets overvejelser – på min foranledning – om mulighederne for eventuelt at benytte arresthusets linnedepot (som ligger inden for det sikrede område) som fritidsrum (med f.eks. opstilling af det fodboldspil som de indsatte ønsker) indtil planerne om opførelse af en tilbygning med bl.a. fritidsfaciliteter kunne gennemføres. Jeg henviste i den forbindelse til pkt. 6 i den vejledning der er udarbejdet i tilslut-

ning til den nye fællesskabsbekendtgørelse (vejledning nr. 71 af 5. juli 2002). Det fremgår heraf at der i det omfang det er bygningsmæssigt muligt, skal indrettes fællesskabsrum mv. i arresthusene, og at arresthuset derfor bør ”tilstræbe, at depotrum m.v. så vidt muligt placeres uden for det sikrede område, således at disponible lokaler inden for det sikrede område kan anvendes som fællesskabsrum”.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke kan pege på et andet lokale til opbevaring af linned, og at rummet således ikke på nuværende tidspunkt kan benyttes som fritidslokale.

Direktoratet har oplyst at direktoratet vil vende tilbage til dette spørgsmål i forbindelse med direktoratets generelle gennemgang af arresthusenes fællesskabsregler. Det har endnu ikke været muligt at færdiggøre gennemgangen og godkendelsen af arresthusenes fællesskabsregler, men direktoratet vil senere orienteret mig om status i sagen. Direktoratet har efterfølgende i andre sager orienteret mig om at direktoratet vil oplyse om sagens status i begyndelsen af juni 2003.

Jeg har noteret mig at direktoratet vil vende tilbage til dette spørgsmål når direktoratet har gennemgået arresthusenes fællesskabsregler, og jeg afventer således direktoratets svar.

Ad punkt 2.3. Fællesskab

Efter arresthusets gældende husorden må der (kun) være to sammen på en celle ad gangen under fællesskab. Da dette er en ændring i forhold til hvad der var gældende ved min inspektion af arresthuset i 1997, hvor der måtte være fire sammen på hver celle, bad jeg arresthuset om at oplyse om baggrunden for denne ændring. Jeg bemærkede at jeg var opmærksom på dels reglen i § 15 i den nye fællesskabsbekendtgørelse (nr. 573 af 5. juli 2002) hvorefter cellefællesskab mellem flere end to indsatte ”undtagelsesvis” kan tillades hvis det findes ordens- og sikkerhedsmæssigt forsvarligt, dels at arresthuset i forbindelse med drøftelserne om kom-

pensation for manglende fællesskab bl.a. henviste til tidligere episoder i arresthuset hvor indsatte truede personalet.

Arresthuset har oplyst at ændringen er sket ud fra et sikkerhedsmæssigt synspunkt på baggrund af arresthusets bemanning.

Direktoratet har anført at direktoratet ikke har bemærkninger til at arresthuset af sikkerhedsmæssige årsager har fastsat at cellefællesskab kun kan finde sted mellem to indsatte.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad direktoratet om i forbindelse med direktoratets gennemgang af arresthusenes fællesskabsregler at oplyse hvad Arresthuset i Vordingborgs regler gav direktoratet anledning til.

Direktoratet har henvist til det under pkt. 2.2. oplyste om at den generelle sag endnu ikke er afsluttet.

Jeg afventer således direktoratets tilbagevenden når denne gennemgang er afsluttet.

Der var ikke overensstemmelse mellem talsmandens oplysninger og det oplyste i husordenen om fællesskabstiden. Jeg tilkendegav at jeg gik ud fra at fællesskabstiden er som angivet i husordenen (på arbejdsdage mellem kl. 18.00 og 20.45 og ellers mellem kl. 10.00 og 20.45), men for en ordens skyld bad jeg arresthuset om at bekræfte dette.

Arresthuset har bekræftet at fællesskabstiden er som angivet i husordenen. Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Under den afsluttende samtale rejste jeg spørgsmålet om kompensation for det manglende fællesskab som følger af de bygningsmæssige forhold, f.eks. åbne døre i fælleskabstiden (hvad talsmanden også havde fremsat ønske om) og tilladelse til at de indsatte arbejder sammen på cellen to og to. Arresthuset mente umiddelbart at det af sikkerhedsmæssige grunde ikke kunne lade sig gøre at lade dørene til cellerne stå åbne under fællesskab. Arresthuset henviste til at arresthuset for så vidt er pålagt at låse dørene af direktoratet, og at det skyldes to episoder inden for det seneste år forud for inspektionen hvor indsatte havde truet sig ud af arresthuset.

Jeg bad om nærmere oplysninger om dette pålæg fra direktoratet, herunder kopi af brev fra direktoratet såfremt arresthuset havde modtaget et sådant brev.

Arresthuset har henvist til et vedlagt brev af 11. marts 2002 fra direktoratet. Direktoratet meddeler heri at direktoratet under henvisning til en skrivelse af 21. februar 2002 fra arrestforvareren om sikkerheden ikke foretager sig videre. Dette brev er ikke vedlagt.

Direktoratet har herefter oplyst at direktoratets sikkerhedschef besøgte arresthuset i juli 2001 i forbindelse med en undvigelse. Der blev aftalt forskellige sikkerhedsmæssige fysiske forbedringer. Desuden blev det tilkendegivet over for arrestforvareren at fællesskab mellem de indsatte i arresthuset udenfor cellerne kun kan finde sted når personalet er blandt de indsatte. Er dette ikke muligt, kan fællesskab kun gennemføres med to indsatte i en celle bag aflåst dør. Det blev aftalt med arrestforvareren at de aftalte forhold vedrørende fællesskab skulle indskrives i husordenen. Direktoratet har vedlagt kopi af et notat af 13. august 2001 fra Sikkerhedsenheden. Det fremgår af notatet at det er sendt til bl.a. arrestinspektøren og arrestforvareren.

Om fællesskab er det i husordenen anført at der er mulighed for fællesskab på cellerne maks. to indsatte ad gangen på nærmere angivne tidspunkter.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg tilkendegav at det ved formuleringen af § 4, stk. 2, i den nye fællesskabsbekendtgørelse hvorefter arresthusene kan "låse indsatte egne opholdsrum hele døgnet, jf. dog §§ 9-18" synes at være forudsat at cellefællesskab ikke skal foregå med låst dør. Jeg bad om direktoratets bemærkninger hertil.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

" ...

Direktoratet kan oplyse følgende: Bekendtgørelsens kapitel 2, som bl.a. omfatter den nævnte § 4, har titlen 'Indelåsning af indsatte i visse tidsrum af døgnet'. Kapitlet giver hjemmel til at låse indsatte i henholdsvis åbne fængsler, lukkede fængsler og arresthuse inde på deres egne opholdsrum i forskellige tidsrum af døgnet (uden for de i straffuldbyrdelseslovens §§ 63-64 omhandlede tilfælde). Det er heri forudsat, at der er tale om en indelåsning uden fællesskab. I den tidligere bekendtgørelse om indsatte adgang til fællesskab med andre indsatte i kriminalforsorgens institutioner (bekendtgørelse nr. 368 af 17. maj 2001) var der fastsat tilsvarende regler om indelåsning af indsatte. § 3, stk. 2, havde således følgende formulering: 'I arresthuse (Københavns Fængsler) kan institutionen låse indsatte egne opholdsrum hele døgnet, jf. dog straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 1.' Som følge af de nye regler om fællesskab i arresthusene blev henvisningen til straffuldbyrdelseslovens § 33, stk. 1, ændret til en henvisning til bekendtgørelsen §§ 9-18.

Formuleringen i § 4, stk. 2, 'jf. dog §§ 9-18' skal derfor præcisere, at uanset arresthusene har hjemmel til at låse indsatte egne opholdsrum hele døgnet, skal arresthusene iagttage fællesskabsreglerne i §§ 9-18. Det har derfor med formuleringen ikke været hensigten at regulere, hvorvidt cellefællesskab skal foregå for åbne eller låste døre. Det er efter direktoratets opfattelse overladt til det enkelte arresthus at fastsætte på baggrund af en vurdering af de konkrete forhold i arresthuset."

Jeg har noteret mig at bestemmelsen skal forstås sådan at den (alene) regulerer spørgsmålet om indelåsning uden fællesskab, og at det således er overladt til de enkelte arresthuse om cellefællesskab skal foregå med åben eller låst dør.

Jeg bad om oplysning om hvad de drøftelser vedrørende arbejdsfællesskab i cellerne som arresthuset under inspektionen oplyste skulle finde sted på et personalemøde den 9. oktober 2002, udmundede i.

Arresthuset har oplyst at arresthuset på personalemødet denne dag traf beslutning om at indføre arbejdsfællesskab/fritid på alle hverdage fra opmønstring til afmønstring i tiden 7.00 til 20.45. Direktoratet har henholdt sig til det af arresthuset oplyste.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3. Arresthusets besvarelse af spørgsmål i øvrigt

Jeg bad om oplysning om direktoratets behandling af en ansøgning om istandsættelse og møblering, herunder udskiftning af inventar, som arresthuset havde fremsendt til direktoratet.

Direktoratet har oplyst at arresthuset i et brev af 6. august 2002 til brug for reguleringen af arresthusets driftsbevilling 2002 havde henvist til et brev fra maj 2002 vedrørende en ansøgning om en særbevilling på 60.000 kr. til blandt andet vedligeholdelse og udskiftning af inventar. Denne ansøgning fra maj 2002 ses ikke modtaget i direktoratet. Da arresthuset i forbindelse med reguleringen af arresthusets driftsbevilling i september 2002 fik tildelt en ekstrabevilling på 60.000 kr. til den samlede drift, jf. også det ovenfor oplyste under pkt. 2.2, har direktoratet ikke foretaget videre vedrørende ansøgningen om en særbevilling fra maj 2002 til blandt andet vedligeholdelse og udskiftning af inventar (som arresthuset havde henvist til i brevet af 6. august 2002), idet direktoratet har betragtet ansøgningen som indgået i behandlingen af spørgsmålet om reguleringen af driftsbevillingen 2002.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om udskiftning af sengene (de gamle jernsenge der er fastmonteret på væggen) indgik i eventuelle planer for istandsættelse af cellerne.

Arresthuset har oplyst at udskiftning af sengene vil indgå i planerne for istandsættelse af cellerne i det omfang arresthuset kan afsætte de fornødne midler hertil. Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvor den telefon som de indsatte kan benytte, er placeret. Jeg bad tillige arresthuset om at uddybe hvordan telefonordningen administreres. Selv om straf-fuldbyrdslovens § 57 kun gælder for afsonere, bad jeg tillige arresthuset om at oplyse om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere.

I lyset af at direktoratet i forbindelse med min inspektion af Arresthuset i Tórshavn havde udtalt at det i husordenen (for dette arresthus) burde ”præciseres, i hvilket omfang reglen [om afsoneres adgang til at telefonere; min tilføjelse] gælder for varetægtsarrestanter” bad jeg endelig arresthuset om at overveje i husordenen at oplyse om varetægtsarrestanters adgang til at telefonere. Jeg bad samtidig om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Arresthuset har oplyst at telefonen er placeret i lægelokalet/skolerummet. Det fremgår af husordenen at afsonere har adgang til telefon. Arresthuset har oplyst at ordningen administreres således at de indsatte efter anmodning har adgang til at telefonere, medmindre der er tale om indsatte med brev- og besøgskontrol.

Arresthuset har desuden oplyst at der i det daglige ikke skelnes mellem afsonere og varetægtsarrestanter for så vidt angår adgangen til at telefonere. Arresthuset har oplyst at husordenen er ændret sådan at det nu fremgår at alle har mulighed for at føre telefonsamtaler. Arresthuset har vedlagt kopi af husordenen.

Endelig har arresthuset oplyst at arresthuset overvejer hvorvidt det er muligt at opsætte en mønttelefon. Efterfølgende har arresthuset dog telefonisk over for direktoratet oplyst at overvejelserne er endt med at der ikke opsættes en mønttelefon.

Direktoratet har bemærket at det fremgår af husordenen at telefonsamtaler kan nægtes hvis de ikke er praktisk mulige eller strider mod ordens- og sikkerhedshensyn, og at samtaler kan påhøres af personalet.

For så vidt angår arresthusets oplysninger om at der ikke i det daglige skelnes mellem varetægtsarrestanter og afsonere, har direktoratet lagt til grund at arresthuset er opmærksom på at der gælder forskellige regler om adgangen til at telefonere i arresthusene for henholdsvis afsonere og varetægtsarrestanter. For afsonere gælder reglerne i straffuldbydelseslovens § 57 og telefonbekendtgørelsen, og for varetægtsarrestanter reglerne i § 23 i cirkulære om varetægtsarrestanters adgang til brevveksling og besøg mv.

Direktoratet har oplyst at direktoratet har orienteret arresthuset om direktoratets bemærkninger.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om det havde været overvejet at holde en anden avis som supplement til Kristeligt Dagblad, herunder om der var fremkommet anmodninger herom fra de indsattes side.

Arresthuset har oplyst at der ikke er nogen indsatte som er fremkommet med ønske om at arresthuset holder en anden avis end Kristeligt Dagblad. Arresthuset overvejer ikke for tiden at skifte avis.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Direktoratet bemærker, at det fremgår af straffuldbydelseslovens § 58, stk. 1, at en indsat skal have mulighed for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsyns-udsendelser m.v. Der er ikke i bemærkningerne til straffuldbydelsesloven taget stilling til, hvilken slags aviser, der skal være tale om. Det fremgår af de generelle bemærkninger til be-

stemmelsen, at det tillægges stor vægt for den indsatte trivsel og muligheder for efter løsladelsen at tilpasse sig en normal tilværelse, at de under afsoningen har mulighed for at kunne holde sig orienteret om udviklingen i samfundet m.v. På baggrund heraf er det direktoratets vurdering, at der skal være tale om landsdækkende nyhedsformidlende aviser.

Da Kristeligt Dagblad er en landsdækkende, nyhedsformidlende avis, og da ingen af de indsatte har udtrykt ønske om, at arresthuset holder en anden avis, kan direktoratet henholde sig til det af arresthuset anførte og har ikke yderligere bemærkninger.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad arresthuset om at oplyse andelen af udlændinge i Arresthuset i Vordingborg og i lyset heraf oplyse hvad det som jeg i rapporten havde anført bl.a. vedrørende direktoratets udtalelse i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Hillerød, gav arresthuset anledning til med hensyn til de udenlandske indsatte adgang til aviser på fremmedsprog.

Arresthuset har oplyst at andelen af udenlandske indsatte er 15%. Arresthuset har desuden oplyst at arresthuset er behjælpelig med at forsøge at fremskaffe udenlandske aviser, herunder nyheder fra Internettet, hvis de indsatte anmoder om en avis.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan indledningsvist til sammenligning oplyse, at andelen af udenlandske indsatte i alle landets arresthuse i gennemsnit i 2001 udgjorde 13,9%.

Det fremgår af § 58, stk. 3 i straffuldbyrdelsesloven, at udenlandske indsatte så vidt muligt bør have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger m.v. på deres eget sprog. Det fremgår af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 58, at formålet med bestemmelsen er at understrege, at det for udenlandske indsatte er af væsentlig betydning at kunne holde sig orienteret om samfundsforhold i deres eget land og på deres eget sprog. Med formuleringen ’så vidt muligt’ i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, er det forudsat, at der er økonomiske grænser for institutionens pligt til at gennemføre denne ret.

Henset til straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, og arresthusets andel af udenlandske indsatte, er det direktoratets vurdering, at arresthuset skal sikre sig, at der dagligt findes 1-2 udenlandske aviser på nogle af hovedsprogene. Forpligtelsen kan opfyldes ved, at arresthuset i stedet for at abonnere på udenlandske aviser etablerer en aftale med det lokale bibliotek om at 'arve' bibliotekets udenlandske aviser ved ugens udgang. Direktoratet er bekendt med, at andre arresthuse praktiserer en sådan ordning. Såfremt arresthuset via Internettet dagligt udprinter en landsdækkende udenlandsk avis på et af hovedsprogene i sin helhed, er det direktoratets opfattelse, at bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3 er opfyldt."

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at arresthuset herefter foretager sig det fornødne med henblik på at leve op til forpligtelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der er bøger på fremmedsprog blandt de bøger som findes i arresthusets bogskab.

Arresthuset har oplyst at ca. 10% af bøgerne i bogskabet er på fremmedsprog, og at bibliotekaren er behjælpelig med at skaffe bøger på fremmedsprog til de indsatte som ønsker det.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets oplysninger med bemærkning om at direktoratet ikke har yderligere kommentarer.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.1. Sygedusør

Talsmanden klagede over at der ikke udbetales sygedusør ved indsættelsen hvis den indsatte er syg. Ledelsen bekræftede dette og oplyste at udbetaling af sygedusør er betinget af at den indsatte har været i arbejde i arresthuset. Der kan dog udbetales socialt betinget sygedusør hvis den indsatte ikke kan arbejde.

Efter § 14, stk. 1, i beskæftigelsesbekendtgørelsen (nr. 372 af 17. maj 2001) udbetales der sygevederlag til indsatte der er ”fraværende fra beskæftigelsen” på grund af sygdom. Der er ikke i bekendtgørelsen eller den tilknyttede vejledning anført noget om udbetaling af sygedusør til indsatte der (endnu) ikke har været i beskæftigelse i institutionen.

Jeg bad om direktoratets bemærkninger til dette spørgsmål.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

” ...

Som anført af ombudsmanden fremgår det af beskæftigelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 1, at ’Er en indsat fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom, udbetaler institutionen et sygevederlag pr. dag svarende til 80 % af grundbeløbet for en dags beskæftigelse’. Reglen er fastsat som følge af, at det i straffuldbyrdelseslovens § 42, stk. 1 er bestemt, at ’en indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse’ og ’det samme gælder indsatte, der på grund af sygdom er fraværende fra beskæftigelse’.

Efter direktoratets opfattelse er der ikke efter de nævnte regler hjemmel til at undlade at udbetale sygevederlag til indsatte, der er syge ved indsættelsen, og som derfor ikke har været i beskæftigelse i institutionen.

Direktoratet har gjort arresthuset bekendt hermed og anmodet om, at arresthusets praksis ændres på dette punkt.”

Det er beklageligt at arresthuset har haft en praksis der ikke er hjemmel til. Da direktoratet har bedt arresthuset om at ændre praksis, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold ud over at bemærke at jeg går ud fra at arresthuset også undersøger om der er indsatte i arresthuset som var syge ved indsættelse og ikke har fået udbetalt sygevederlag, og i så fald udbetaler dette vederlag.

Ad punkt 4.2. Køkkenfaciliteter og -redskaber

Jeg gik ud fra at arresthuset havde taget stilling til de indsattes ønsker om indkøb af forskellige køkkenredskaber, som f.eks. håndmikser, piskeris, kartoffelskræller mv., og jeg bad om underretning herom.

Arresthuset har oplyst at der den 25. september 2002 blev købt forskellige køkkenredskaber, herunder piskeris, håndmikser mv. Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 4.3. Besøgslokale

Jeg henstillede til arresthuset at sørge for at kondomer er umiddelbart tilgængelige i besøgslokalet, eventuelt i begrænset omfang således at det tjekkes forud for besøg at der er kondom(er) i rummet. Jeg anbefalede samtidig at kondomer og lagner – af diskretionshensyn – placeres i et skab på væggen. Jeg bad om underretning om hvad der skete i anledning af min henstilling.

Arresthuset har oplyst at arresthuset var i færd med at undersøge mulighederne for indkøb af et skab som anbefalet og dettes placering i rummet.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig med mig i at kondomer bør være umiddelbart tilgængelige, og at dette eventuelt kan gennemføres ved at der f.eks. opsættes et skab til kondomer og papir. Et sådant skab kan også rumme lagner. Direktoratet har telefonisk spurgt til sagen og fået oplyst at arresthuset ville indkøbe et skab når der var økonomisk mulighed herfor. Direktoratet har pålagt arresthuset at fremskynde indkøbet af dette skab.

Jeg har noteret mig det oplyste og går ud fra at arresthuset på baggrund af direktoratets pålæg har indkøbt eller snarest vil indkøbe et skab.

Jeg går ud fra at der uanset om der endnu ikke måtte være opsat et skab, er lagt kondomer frem i besøgsrummet. Jeg bemærker i den forbindelse at direktoratet i en udtalelse af 26. marts 2003 i sagen vedrørende min inspektion af Arresthuset i Sønderborg oplyste at det ville blive indskærpet over for alle kriminalforsorgens institutioner at der i institutionernes besøgslokaler bør være umiddelbar adgang til kondomer.

Ad punkt 4.4. Lægebetjening

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der var sket en afklaring af hvorvidt embedslægen er til rådighed for arresthuset.

Arresthuset har oplyst at arresthuset har været i kontakt med embedslægen som er af den opfattelse at en indsat der kræver lægetilsyn, som udgangspunkt skal transporteres til lægevagt/skadedstue. Hvis det ikke er muligt at transportere den indsatte, vil lægetilsyn finde sted efter en prioritering som foretages af den vagthavende læge.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil. Direktoratet har tilføjet at direktoratet ved en skrivelse af 2. marts 2001 til kriminalforsorgens anstalter og arrestinspektører orienterede institutionerne om hvordan de skulle forholde sig i tilfælde hvor en indsat har behov for kontakt med en læge uden for dagsarbejdstiden. Direktoratet har sendt arresthuset kopi af denne skrivelse som direktoratet tillige har vedlagt en kopi af til min orientering.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har anmodet arresthuset om at undersøge mulighederne for at etablere en vikarordning der kan fungere når arresthuslægen holder ferie mv.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder arresthuset om at underrette mig om resultatet af denne undersøgelse.

Ad punkt 4.5. Grill i gården

Talsmanden klagede over at kun én indsat (ad gangen) måtte grille i gården på den grill som arresthuset havde indkøbt. Den indsatte griller så for de andre der måtte ønske det. Arresthuset bekræftede at det forholder sig sådan, og oplyste at ordningen er begrundet i sikkerhedsmæssige forhold. Jeg tilkendegav at jeg forstod at ordningen fungerer på den måde at de indsatte indtager maden på deres celler. Jeg bad arresthuset om at oplyse om denne forståelse er korrekt.

Arresthuset har oplyst at min forståelse af ordningen er korrekt. Arresthuset har videre oplyst at ingen af de indsatte har anmodet om at benytte grillen.

Direktoratet har henvist til besvarelsen nedenfor.

Jeg har noteret mig at ordningen skal forstås på nævnte måde.

I lyset af det anførte i pkt. 11 i fællesskabsvejledningen hvorefter der i sommerhalvåret i det omfang gårdtursarealerne giver mulighed herfor, bør være ”mulighed for uden for gårdturstiden at anvende disse til ... fællesarrangementer med spisning osv.”, bad jeg arresthuset om at overveje mulighederne for fællesspisning i gården efter tilberedningen af maden (f.eks. således at maden tilberedes på grillen i den ene gård, men indtages i den anden gård). Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Arresthuset har oplyst at tilbud om fællesspisning i gården af praktiske og sikkerhedsmæssige grunde vil være vanskeligt. Arresthuset har oplyst at der maksimalt må opholde sig seks per-

soner i en enkelt gård hvilket vil betyde at fællesspisning skal foregå i flere hold. Arresthuset oplyser endvidere at hvis det kun er enkelte indsatte der fremkommer med ønske om fællesspisning, vil arresthuset afholde en sådan aktivitet.

Direktoratet har oplyst at spørgsmålet om fællesspisning i gården vil blive taget op i forbindelse med direktoratets generelle gennemgang og godkendelse af arresthusenes fællesskabsregler.

Jeg har noteret mig det oplyste og afventer underretning fra direktoratet når denne gennemgang er afsluttet.

Ad punkt 4.6. Rensevæske

Jeg henstillede til arresthuset at opsætte renevæske og vejledning i brugen heraf på toilet- eller baderum. Jeg bad om underretning når det var sket.

Arresthuset har oplyst at vejledning og renevæske vil blive stillet frem. Arresthuset har telefonisk efterfølgende over for direktoratet oplyst at dette endnu ikke var sket.

Direktoratet har udtalt at direktoratet er enig i at det er beklageligt at der ingen steder i arresthuset var opsat renevæske og vejledning i brugen heraf. Direktoratet har meddelt arresthuset dette. Direktoratet har tillige pålagt arresthuset at fremskynde sagen og anmodet om underretning når renevæske mv. er stillet frem.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder direktoratet underrette mig når direktoratet har fået underretning fra arresthuset om at forholdet er bragt i orden.

Ad punkt 4.7. Talsmandsordning

Idet det fremgår af § 8, stk. 1, i talsmandsbekendtgørelsen (nr. 369 af 17. maj 2001) at institutionerne (uanset om der er en talsmandsordning eller ej) skal fastsætte regler om talsmandsvirksomheden, og da direktoratet i skrivelse nr. 74 af 16. maj 2001 om talsmandsbekendtgørelsen forudsatte at sådanne regler var fastsat inden bekendtgørelsens ikrafttræden den 1. juli 2001, gik jeg ud fra at sådanne regler snarest vil blive udfærdiget. Jeg bad arresthuset om at underrette mig når reglerne var udfærdiget (ved fremsendelse af en kopi heraf).

Arresthuset har vedlagt kopi af regler om talsmandsvirksomheden (udfærdiget den 14. november 2002). Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at arresthuset nu har udfærdiget regler om talsmandsvirksomheden, herunder de seks forhold som reglerne efter talsmandsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, skal indeholde regler om.

I reglerne er det anført at talsmanden har ret til kontakt med alle indsatte forud for drøftelser med ledelsen (jf. talsmandsbekendtgørelsens § 4, stk. 1), dog ”undtaget indsatte i strafcelle, udelukket fra fællesskab eller isolerede af rettens bestemmelse”.

Efter talsmandsbekendtgørelsens § 5 kan institutionens leder eller den der bemyndiges dertil, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn taler for det, fastsætte begrænsninger i talsmandens ret til kontakt med en medindsat bl.a. når den medindsatte er udelukket fra fællesskab (nr. 1) eller er anbragt i strafcelle efter reglerne i straffuldbyrdslovens § 68, stk. 2 (nr. 2).

Som anført i direktoratets skrivelse nr. 74 af 16. maj 2001 om bekendtgørelsen skal afgørelser efter bl.a. bekendtgørelsens § 5 træffes af institutionens leder (eller den der bemyndiges dertil) ud fra en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det kan med andre ord ikke generelt

bestemmes at talsmanden ikke må have kontakt med indsatte der er udelukket fra fællesskab eller anbragt i strafcelle.

Jeg henstiller på denne baggrund til arresthuset at ændre det anførte herom i arresthusets regler om talsmandsvirksomheden. Jeg beder om underretning når denne ændring er sket.

Ad punkt 5. Rapportgennemgang

Jeg gik ud fra at den standardblanket som havde været anvendt af arresthuset i de tre forhørs-sager som jeg havde modtaget, var udfærdiget af arresthuset, men bad om oplysning herom.

Arresthuset har oplyst at der er tale om en blanket som i sin tid blev udfærdiget af Københavns Fængsler. Arresthuse anvender nu Klientsystemet i forbindelse med forhør. Direktoratet har udtalt at direktoratet ingen bemærkninger har hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste, herunder at arresthuset nu anvender Klientsystemet. (Jeg henlede under pkt. 5.7. i den endelige rapport arresthusets opmærksomhed på muligheden for at anvende det paradigme som findes i Klientsystemet til brug ved behandlingen af disciplinærsager).

Ad punkt 5.5. Protokollen

Jeg bad direktoratet om at udtale sig om det forhold at der (i to tilfælde) alene var anvendt fornavn på den ansatte som havde været vidne til forhøret.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Som anført af ombudsmanden fremgår det af disciplinærstrafvejledningens punkt 10, at det med angivelse af titel og navn skal fremgå, hvem der har udarbejdet indberetningen, og hvem der har overværet forhøret. Formålet med bestemmelsen er af bevismæssige grunde at sikre, at det altid er muligt at identificere den pågældende medarbejder.

Direktoratet har ingen bemærkninger til, at et vidne i en forhørsprotokol underskriver sig alene med fornavn og titel, hvis dette er tilstrækkeligt til at identificere den pågældende medarbejder.”

Jeg har ingen bemærkninger hertil.

Ad punkt 5.6. Begrundelse

Jeg henstillede at det fortrykte ”i henhold til” et nærmere angivet sted i det paradigme som arresthuset anvendte, blev ændret med et ordvalg der (mere præcist) angiver at afsnittet vedrører den bestemmelse der anses for overtrådt. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Direktoratet har henvist til at arresthuset, som anført under punkt 5., ikke længere anvender de tidligere anvendte standardblanketter, men benytter Klientsystemets forhørsdel. I forhørsdelen anvendes formuleringen ”Den indsatte sigtes for overtrædelse af ...”. Direktoratet har vedlagt et eksemplar af en udskrift fra forhørsdelen med bemærkning om at der er tale om en fiktiv klient.

Da arresthuset ikke længere anvender det pågældende standardparadigme, men Klientsystemet, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette forhold.

Jeg bad arresthuset om at oplyse det retlige grundlag for overførslen i et konkret tilfælde (et forhør den 23. oktober 2001).

Arresthuset har bl.a. oplyst at indsatte blev overført med henvisning til at han var gangmand og som sådan nyder nogle særlige privilegier der indebærer særlig tillid. Arresthuset har herudover oplyst at den indsatte afventede en plads i åbent fængsel, og at det var indsattes ønske at blive overført til en institution nærmere København, da han havde udgangstilladelse til at besøge sin kæreste i København. Overførslen var således ikke alene en disciplinær foranstaltning.

Direktoratet har anført følgende:

” ...

Direktoratet kan oplyse, at straffuldbyrdelseslovens § 26 indeholder en udtømmende opregning af de tilfælde, der kan begrunde overførsel af indsatte mellem ensartede institutioner. Det fremgår af § 26, nr. 7, at en indsat kan overføres mellem arresthuse, hvis den indsatte selv ønsker det og særlige familiemæssige eller andre personlige forhold taler derfor.

Der er derimod ikke hjemmel til som en disciplinær foranstaltning at overføre en indsat til et andet arresthus på grund af besiddelse af mobiltelefon i arresthuset. Det bemærkes, at arresthuset ikke har gjort gældende, at f.eks. betingelserne i straffuldbyrdelseslovens § 26, nr. 6 om undvigelsesfare var til stede. Arresthuset burde i stedet have ikendt den indsatte en disciplinærstraf for forholdet.

Direktoratet finder det derfor beklageligt, at arresthuset har oplyst, at overførslen til dels var en disciplinær foranstaltning. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Da overførslen skyldtes de i § 26, nr. 7 nævnte grunde, burde der have været henvist til denne bestemmelse som hjemmel for overførslen, hvilket direktoratet ligeledes har meddelt arresthuset.”

Jeg er enig i det af direktoratet anførte og har noteret mig at direktoratet har gjort arresthuset bekendt med sin opfattelse.

Ad punkt 5.7. Vejledning om domstolsprøvelse

Jeg bad arresthuset om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om vejledning om domstolsprøvelse, jf. straffuldbyrdelseslovens § 112, nr. 4, i en konkret sag hvori der var sket konfiskation af en mobiltelefon som forhørslederen lagde til grund tilhørte den indsatte, selv om den indsatte påstod at den ikke tilhørte ham (forhør af 23. oktober 2001).

Arresthuset har oplyst at den indsatte som anført afviste at telefonen tilhørte ham, og han ville ikke oplyse navnet på ejermanden. Arresthuset fandt herefter ikke grundlag for at oplyse indsatte om adgangen til domstolsprøvelse. Arresthuset har tilføjet at telefonen var i meget dårlig stand hvorfor arresthuset ikke skønnede at værdien oversteg det almindelige ugentligt udbetalte vederlag.

Direktoratet har oplyst at arresthuset efterfølgende telefonisk har oplyst at der ikke i sagen var andre oplysninger der – mod den indsattes benægtelse – alligevel kunne sandsynliggøre en antagelse om at det var hans telefon, hvorfor konfiskation burde være sket efter straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 3.

Direktoratet har videre oplyst at direktoratet har meddelt arresthuset at som sagen foreligger oplyst, burde konfiskationen være sket efter straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 3.

Direktoratet har desuden anført at det – hvis værdien af den konfiskerede genstand havde overskredet det vederlag der almindeligvis udbetales indsatte for en uges beskæftigelse – havde været rigtigst i en situation som den konkrete hvor den indsatte oplyser at han ved hvem der ejer telefonen, men ikke vil oplyse dette, at vejlede den indsatte om tredjemandens adgang til domstolsprøvelse. Den indsatte havde så mulighed for at videregive oplysningen til ejermanden.

Da det nu fremgår at der ikke i sagen var andre oplysninger der – mod den indsattes benægtelse – alligevel kunne sandsynliggøre en antagelse om at det var hans telefon, er det efter

min opfattelse beklageligt at det i forhørsnotatet er anført at forhørslederen lagde til grund at telefonen tilhørte den indsatte.

Da det således må lægges til grund at telefonen tilhørte en anden, er jeg enig med direktoratet i at straffuldbyrdelseslovens § 73, stk. 3, er det korrekte hjemmelsmæssig grundlag for konfiskationen af telefonen. Jeg har noteret mig at direktoratet har meddelt arresthuset dette.

Jeg har endvidere noteret mig det anførte om at det havde været rigtigst at vejlede den indsatte om tredjemands ret til domstolsprøvelse hvis værdien af det konfiskerede overskred det almindelige vederlag for en uges beskæftigelse. Jeg har samtidig noteret mig at værdien af telefonen ifølge arresthuset måtte antages at ligge under denne grænse.

6. Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender den udtalelse og de underretninger som jeg har bedt om under pkt. 2.2., 4.4. og 4.7., tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen. Jeg afventer i øvrigt endeligt svar fra direktoratet vedrørende pkt. 2.2., 2.3., 4.5 og 4.6.

7. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, politimesteren, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Lennart Frandsen
Inspektionschef